

Cis DE STRANDJUTTER

Hij kent het strand als geen ander. Strandjuten is zijn passie en passie is er om gedeeld te worden met anderen. Klaar om je te laten inwijden in de mysteries van de meest gekke strandvondsten?

VAN PEUKEN & PIJPEN

PIJPENKOPPEN OP HET STRAND?

Veel mensen reageren verrast als ik vertel dat het holle, witte voorwerpje dat ze meten een pijpenkopje is. Soms zijn de kopjes nogal afgesleten waardoor het niet meteen opvalt dat we met een pijp te doen hebben. Toch is het niet moeilijk om daar zelf achter te komen: meestal zijn die witte staafjes zwart geblakerd van binnen en ruiken ze verbrand. Dergelijke pijpenkopjes zijn afkomstig van de typische lange witte stenen pijpen, ook wel 'Goudse pijpen' genoemd. Die zijn al populair sinds de 16de eeuw toen het gebruik van tabak meer en meer ingeburgerd raakte. Gouda was destijds het zwaartepunt van de productie, maar ze werden ook elders gemaakt, ook bij ons. In de loop der eeuwen zijn er miljoenen van gemaakt, het waren echte wegwerpproducten. Gevolg: bij elke archeologisch opgraving van een niet al te oude site zijn ze te vinden.

■ Met wat geluk kun je dergelijke stenen pijpenkopjes aantreffen tussen het aanspoelsel op het strand (FK)

Rokers lieten ook vroeger reeds sporen na van hun activiteiten. Dat je de pijpenkopjes ook op het strand vindt is dus helemaal niet verrassend. Zeelui rookten een pijp. Die raakte stuk en de brokstukken belandden in zee, om vervolgens op het strand aan te spoelen. Stenen pijpenkoppen kun je overigens langs heel de kust vinden, maar toch vooral in de buurt van havens. Je zoekt er best in het wat grovere aanspoelsel. Tussen oud schelpenmateriaal zijn immers ook andere zaken te vinden die zijn losgewoeld uit de zeebodem. Vooral na een stevige aanlandige (noordelijke) wind, zoals tijdens de afgelopen augustusmaand, maak je wel kans op een pijpjesvondst.

Nogal wat mensen hebben plezier in het zoeken naar oude stenen pijpjes, en dat niet alleen op het strand. Ook archeologen zijn er geïnteresseerd, wat zich vertaalt in heel wat literatuur over dit onderwerp. Hierdoor zijn zaken als fabricatieplaats, periode en zelfs de fabrikant van de pijp vaak te achterhalen. Hoewel het basismodel in de loop der eeuwen bijna niet veranderde, is het toch mogelijk - aan de hand van kleine verschillen - te bepalen wanneer en door wie het pijpje is gemaakt. Zo vertonen sommige pijpjes een producentenmerk. En met wat geluk bots je zelf op een mooi gesculpteerd exemplaar!

■ Na een stevige aanlandige wind - als de zee veel drijvend materiaal aanvoert - ligt de vloedlijn vol sigarettenpeuken en plastic (Raversijde, augustus vorig jaar) (FK)

WEERBARSTIGE PEUKEN

Toch grappig dat die pijpjes, die vroeger achteloos weggesmeten werden, nu een verzamelobject zijn geworden. Ik kan me moeilijk voorstellen dat dit met wat rokers tegenwoordig produceren aan peuken ooit het geval zal zijn. Overigens, wie dacht dat een achteloos weggeworpen sigarettenpeuk snel verteert, heeft het behoorlijk bij het verkeerde eind. Sigarettenfilters bestaan immers hoofdzakelijk uit samengeperste cellulose acetaat vezels, een plastiekachtige kunststof die moeilijk vergaat. Daarbij komt dat de filter nog tal van andere chemische stoffen bevat. Veel cijfermateriaal zul je hierover niet vinden, maar peuken zouden tot 10 jaar "goed" kunnen blijven. Een vloedlijnzoom op het eind van de zomer zegt genoeg...

En geloof het of niet, de 'viespeuken' worden ook wel verzameld! Op bepaalde zuidoostelijke stranden worden kinderen een bakje in de hand gedrukt en als dat vol is met peuken krijgen ze een speeltje of snoepje. Nee, dan zoek ik liever met mijn kinderen naar de pijpenkoppen van weleer.